

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ (ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ)

Εν Ἑλλάδι . . . Δραχ. 10
Εν τῇ Ἀλλοδαπῇ . . . Δραχ. χρεοσφ. 15

Ἀρχετὰ ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκάστου
μηνός.

ΑΓΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΕΜΠΤΗΝ

Πᾶσα αἰτήσις ἀφορώσα εἰς τὸ φύλλον ἀπευθύνεται
Πρὸς τὸν κ. Ἰ. Λαμπροῖδην διευθύνον
Ὅδὸς Σόλωνος 36

Τὰ χειρόγραφα δὲν ἀποδίδονται

ΟΡΓΑΝΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΩΝ ΘΩΙΚΩΝ ΚΑΙ ΥΛΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κύριον ἄρθρον (Ποία τὰ πρὸς τοὺς Ἀλβανούς καθήκοντα ἡμῶν). — Ἡ νῆσος Καστελλορίζον (περιγραφή τῆς καταστάσεως τῆς νήσου). — Ἀγγέλματα καὶ θρύλοι. — Μία μελέτη ἐπὶ τοῦ στρατοῦ μα (ὑπὸ Μ. Ρακτιάν, λοχαγοῦ τοῦ πυροβολικοῦ). — Τὰ ἐν Ἑλλάδι. — Ἐπιφυλλίς (Διάλειξις τοῦ κ. Δ. Κακλαμάνου περὶ τοῦ Ἰωάννου Μωρεάς).

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ τῇ 31 Ἀπριλίου 1910

Ἡ ἐν Ἀλβανίᾳ ἐπανόστασις ἐπὶ πλῆθει, ἵνα προκαταλάβῃ, ὡς μυρία ἄλλα γεγονότα, οἰκτρῶς ἀπαράσκειον, οἰκτρότερον ἄνουν καὶ ἄβουλον τὴν τῶν θεσμῶν καὶ συνταγμάτων τὴν ἀποκλειστικὴν φρουρίαν διεκδικούσαν Ἑλλάδα. Θλίβεται καὶ ἀλγεῖ ἡ καρδιά παντός Ἑλλήνος ἀναλογιζομένου, ὅτι ἡ χώρα ἡ διδάσασα δι' ὑπερανθρώπων ἀγώνων τὸ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν δικαίωμα καὶ τὸν τρόπον τῆς ἀποκτιρήσεως τοῦ κατέπεσε τοσοῦτον, ὥστε νὰ καταναλώσῃ ὅλας αὐτῆς τὰς δυνάμεις εἰς τὰς ῥυπαράς διονομικὰς ἀντεγκλήσεις τῶν πατριῶν περὶ ἀθετήσεως ἢ μὴ ἀθετήσεως τοῦ οὐδέποτε ἐφαρμοσθέντος συντάγματος καὶ ἀπαθῆς καὶ ἀναίσθητος νὰ θεάται τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνα τῶν ἀδελφῶν Ἀλβανῶν, ἐν ᾧ ἔπρεπεν ὁ ἀγὼν οὗτος νὰ εἶναι καὶ ἀγὼν τῶν Ἑλλήνων.

Διότι παρὰ τὰς παρεξηγήσεις, αἵτινες εἶναι γέννημα τῶν προλήψεων, τῆς διαφορᾶς τοῦ θρησκευματος, τῆς ἀτελοῦς πνευματικῆς ἀντιλήψεως, Ἑλλήνας καὶ Ἀλβανούς συνδέει ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους λαοὺς τῆς ἐλληνικῆς χερσονήσου καὶ ἄκοντας ἐτι τοιαύτη κοινότης συμπερόντων, ὥστε οἱ ἀπὸ τῆς προσπάθειας τοῦ ἐνὸς λαοῦ πρὸς τὴν μεταβολὴν τοῦ πολιτικοῦ καθεστώτος νὰ ἐνδιαφέρῃ καὶ τὸν ἄλλον. Τοῦτο διδάσκει ἡμᾶς ἱστορία πεντακοσίων ἐτῶν τοῦτο διδάσκει ἡμᾶς ἡ προσηκτικὴ ἐξέτασις τῶν τε συγχρόνων γεγονότων καὶ τῶν μελλόντων νὰ προκύψωσι συντόμως ἐκ τῆς τοιαύτης ἡ τοιαύτης μεταβολῆς τοῦ πολιτικοῦ τῆς Ἀλβανίας καθεστώτος.

Ἡ πολιτικὴ ὑποδούλωσις τῶν Ἑλλήνων δὲν συνετελέσθη τόσον τῇ 29 Μαΐου 1453, ὅσον τῇ ἀποφράδι ἐκείνῃ ἡμέρᾳ, ὅτε κατέπιπεν ἡ δύναμις τοῦ Γεωργίου Καστριώτου καὶ τὸ ἄλβανικὸν ἔθνος ἠσπάζετο τὸν ἰσλαμισμόν. Εἰς τὰ πλεονά ἡμῶν ἐγεννήθη κραταῖον ἐρείσμα καὶ ὄργανον τῆς τουρκικῆς βαρβαρότητος, δι' οὗ ἐπέσιθον οἱ ἐν Εὐρώπῃ χριστιανικοὶ λαοὶ μέχρι σχεδὸν ἐκμηδενίσσεως καὶ ἡ γιγαντώδης προσπάθεια τοῦ ἐλληνικοῦ γένους πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ἐλευθερίας ἐστέθη ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνως ἀνεπίστου ἐπιτυχίας, διότι κατὰ θέαν πρόνοιαν συνέπεσε καθ' ὃν χρόνον ἡ ἀποστασία τοῦ Ἀλῆ ἐξυδαιτέρωσε τὴν πρὸς τοὺς Τούρκους συμμαχίαν τῶν Ἀλβανῶν.

Ἀλβανία ὑπόδουλος εἰς τὴν Ἰταλίαν ἢ τὴν Αὐστρίαν ἢ κατακερματισμένη ὑπὸ τῶν νοτίων σλαβικῶν κρατῶν Μαυροβουνίου, Σερβίας Βουλγαρίας θὰ σημάνη τὸ προανακρούσμα τῆς ἐν τῇ χερσονήσῳ ἐκμηδενίσσεως τοῦ ἐλληνισμοῦ, διότι ἡ τοιαύτη ἀπὸ δυσμῶν εἰσχώρησις ξένων στοιχείων συμπίπτουσα πρὸς τὴν ἀπὸ βορρᾶ πίεσιν θὰ ἐκθλίψῃ τὰς δυνάμεις τοῦ ἐλληνισμοῦ ὡς ὅσον λεμονίου πρὸς τὴν θάλασσαν, ἵνα εἰς αὐτὴν ἐκλίπῃ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. Ἀλβανία δὲ συντριβομένη ἀπᾶς ἐτι ὑπὸ τῶν Τούρκων οὐδὲν ἄλλο σημαίνει ἢ ἀπώλειαν ἀδελφικῶν καὶ φύσει προωρισμένων συμμαχῶν δυνάμεων, ἀκριβῶς ὅ, τι σημαίνει διὰ τοὺς ἀδελφοὺς Ἀλβανούς ἡ οἰκτρὰ στρατιωτικὴ ἀδυναμία τῆς Ἑλλάδος.

Διότι ἂν μὴ κατετριβόμεθα εἰς τοὺς ποταμούς τῆς φιλαρχίας ἀγῶνας καὶ εἴχομεν σήμερον στεγνὴν τὴν πυρίτιδα καὶ ἡκονημένην τὴν λόγχην, τὰ τηλεβόλα τοῦ Τουρκοῦ πασσαὶ δὲν θὰ ἐβαλλον ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς κατὰ γυναικῶν καὶ γερόντων καὶ παίδων τῶν ἁλβανικῶν χωρίων καὶ δὲν θὰ ἐπλήρουν καὶ τὴν γωνίαν ἐκείνῃ τῆς Εὐρώπης αἱμάτων καὶ φρικῆς.

Ἐλπίσωμεν, ὅτι τὰ πράγματα ὅπως δὴ ποτε ἀποβαίνοντα δὲν θὰ ἀγάγων εἰς τελικὰς καταστροφάς. Ἀλλὰ τὰ τελευταῖα γεγονότα πρέπει νὰ ἀφυνδύνασιν ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ ληθάργου καὶ

τῆς ἀπαρδειγματίστου νάρκης, εἰς ἣν κατέπεσαν ἐκ τῶν κατ' οἶκον ἀθλιωτάτων ἐρίδων, καὶ νὰ διανοίξωσιν ἡμῶν τὰ ὄμματα πρὸς τὰ πέριξ ἡμῶν τελούμενα, οὐ μόνον δὲ τῆς κυβερνήσεως τὰ ὄμματα, ἀλλὰ καὶ τῶν ἰδιωτῶν, τῶν πολυωνύμων ἰδίᾳ ἡπειρωτικῶν, μακεδονικῶν, θρακικῶν καὶ εἰ τινων ἄλλων συλλογῶν, διότι ὁ ἀρξάμενος τῶν Ἀλβανῶν ἀγὼν ἐνδέχεται νὰ σβεσθῇ προσωρινῶς, ἀλλὰ θὰ σβεσθῇ, ἵνα ἐξανάψῃ σφοδρότερος καὶ λυσσαλέωτερος αὐριον, διότι ὁ ἀγὼν οὗτος εἶναι κατ' ἐξοχὴν ἀγὼν ἐξώσεως τῶν Τούρκων ἀπὸ τῆς Εὐρώπης.

Τοιοῦτον δὲ ὄντα τὸν ἀγῶνα τοῦτον ὀρεῖται ἡ μὲν κυβερνήσις νὰ παρακολουθῇ ἀγρύπτως, οἱ δὲ ἰδιῶται μετ' ἀνυποκρίτου συμπαθείας καὶ ἀδελφικῆς προνοίας, ὅπως ἐν ἐνδεχομέναις περιστάσεσιν ἐκδηλώσωσι τὴν συμπάθειαν αὐτῶν καὶ κατὰ πρακτικώτερον τρόπον.

Ἐπάρχουσι μετὰ τῶν Ἀλβανῶν ἄνδρες ἔχθιστα διακείμενοι πρὸς τοὺς Ἑλλήνας. Τοῦτο εἶναι ἐντελῶς ἀδιάφορον, διότι ἡ φύσις τῶν πραγμάτων εἶναι ὑπερτέρας τῆς ἀνοησίας τῶν ἀνθρώπων καὶ ἡ φύσις σαλπίζει τὸ μέγα καὶ αἰσθητὸν κήρυγμα, ὅτι Ἑλλήνες καὶ Ἀλβανοὶ εἶναι ἀδελφοὶ ἔχοντες κοινὰς τὰς τύχας, συγγενικὸν τὸ αἷμα, ὅπερ ὅθεν δῆποτε ἐκχυνόμενον ἐξασθενεῖται ἀμφοτέρους.

ΚΑΣΤΕΛΛΟΡΙΖΟΝ

Θέσις, ὀνομασία, προσανατολισμός, ναυτικὴ κίνησις.

Κατὰ τὰς ἀκτὺς τῆς ἀρχαίας Λυκίας, τῆς ὁποίας τὰ παράλια ἐκτείνονται ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ Γλαυκίου κόλπου (νῦν κόλπου τῆς Μάρης) μέχρι τῆς ἀρχαίας Φυλῆσιδος (νῦν Τεκίροβα), τῆς ἱστορικῆς μὲν διὰ τὴν ἐνδοξον συνθήκην τοῦ Κίμωνος καὶ πλουσίας τὸ πάλαι, νῦν δὲ ἐρήμου καὶ καταπρησμένης ταύτης πόλεως κατὰ τὸ Παμφυλίον πέλαγος, εἶναι ἐγκατεστημένα: πολλὰ νησίδες, τῶν ὁποίων ἡ μεγίστη καὶ κατοικοῦμένη εἶναι τὸ Καστελλορίζον. Οἱ ἀρχαῖοι Ἑλλήνες καὶ Ῥωμαῖοι ἐκάλεον αὐτὴν Μεγίστην καὶ πλοῦστον ταύτην μὲν ὁ Στράβων, ὁ Πτολεμαῖος, ὁ Σκύλαξ, ὁ Πλίνιος, ὁ Λίβιος καὶ Στέφανος ὁ Βυζάντιος. Ὁ τελευταῖος οὗτος ἀναφέρει ὅτι Ἀλέξανδρος ὁ Κορινθίος, ὁ καὶ πολὺν ἔτι ἐπικαλούμενος, λέγει ἐν τῷ γεωγραφικῷ αὐτοῦ συγγράμματι, ὅτι τὸ ὄνομα Μεγίστην ἔλαβεν ἀπὸ Μεγιστίου τινος καὶ ταύτην τὴν γῶμην ἀνέγραψε ὡς ὄρθην ἐν τῇ περὶ Καστελλορίζου μονογραφίᾳ μου, τῇ ἐκδοθείσῃ κατ' ἔτος 1893. Ἀλλ' ἤδη πείθομαι ἀδιστακτικῶς, ὅτι ἐκλήθη Μεγίστη, διότι ἀληθῶς εἶναι ἡ μεγίστη τῶν περὶ αὐτὴν πολλῶν νησίδων, τῶν ὁποίων αἱ πλείους ἔχουσιν ὀνομασίαν ἢ ἐκ τοῦ σχήματος αὐτῶν ἢ ἐξ ἄλλου συμβεβηκότος, ὡς συνήθιστον οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοι ἡμῶν καὶ ἡμεῖς ἐτι νὰ ὀνομάζωμεν. Οὕτως ἐκλήθησαν ἐκ τοῦ σχήματος αὐτῶν αἱ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις γνωσταὶ γαίτονες νῆσοι Στρογγυλὴ, Μάκρη, Δολιχίστη κ. λ. π. ἢ Ἀσπαθελίς, ἢ Κοχλιοῦσα, ἢ Δασεία... εἰ τοῦ πλῆθους τῶν ἐν αὐταῖς ἀσπαλάθων, κοχλίων, καὶ ὁμών. Οὕτω καὶ ἡμεῖς τὰ νησιά, τῶν ὁποίων δὲν διετηρήθη παρ' ἡμῶν τὸ ἀρχαῖον ὄνομα ὀνομάσαμεν ἐκ τοῦ σχήματος ἢ ἐξ ἄλλου συμβεβηκότος, ὡς Ἀγριοεῖς, Βόλος, Πρασόδι ἢ Πρασονήσι, Κληματονήσι, Ὀχεντάρ κ. λ. π.

Οἱ Τούρκοι διτήρησαν τὸ ἀρχαῖον ὄνομα τῆς νήσου καλοῦντες αὐτὴν Μείς. Ὁ κ. Ν. Γ. Πολίτης ἐν τῷ μύθῳ τῶν Γοργόνων (Παρνακ. τ. β' σ. 263) λέγει ὅτι Μείς ὀνομάσθη ὑπὸ τῶν μεσαιωνικῶν συγγραφέων κατὰ παραφθορὰν τοῦ Ὑσε. Ὁ Bromton λέγει δὲ τὸν μῦθον τοῦτον τῶν Γοργόνων διηγούμενος οἱ κάτοικοι τῆς νήσου ταύτης, δηλαδὴ τῆς Ὑσε. (Roger de Hoveden, Annal) α' ἔπειτα, λέγει, διέβη (ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας) Φίλιππος Αὐγούστος, ἐπιστρέφων ἐξ Ἀκκῆς τῆς Πτολεμαῖδος διὰ τῶν νήσων τῆς Ὑσε (de Yse) ἐν μίᾳ τῶν ὁποίων ὑπάρχει φρούριον λεγόμενον Castellum Ruge. Ἐκεῖ ὑπῆρχε παρθένος καλουμένη Ὑση, ἐξ ἧς ἐκλήθη καὶ ἡ νῆσος. Ἀλλὰ τοῦ το φαίνεται πάντῃ ἀπίθανον.

Τὸ νέον ὄνομα Καστελλορίζον (Castello-rosso) ἔλαβε κατὰ τὴν μάλλον πιθανὴν γῶμην ἐκ τοῦ ἐρυθροῦ χρώματος τῶν βουνῶν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ Ἰπποκράτους, οἵτινες ἐπὶ πολλὰ ἔτη κατεῖχον αὐτὴν οὖσαν τὸ ἀνατολικώτατον σημεῖον τοῦ νησιωτικοῦ ἤθους ἐναι τὸ κέντρον τοῦ ἡμικυκλίου.

Ὁ ἀείμνητος Κούμας ἐν τῇ μεταφράσει τῆς

Γεωγραφίας Ἀνδρ. Βάλβι ὀνομάζει αὐτὴν Καστελλορίζον. Εἰς τὸ ἀρχαῖον ἐκκλησιαστικὸν ἔγγραφο (1640) ἀναφέρεται Καστελλορίζον καὶ Καστελλορίζον, εἰς δὲ τὴν ἱστορίαν Νεκταρίου τοῦ Κρητῆς λέγεται: Καστελλορίζον.

Ἐκ τῶν εὐρωπαϊκῶν περιηγητῶν οἱ μὲν Γάλλοι λέγουσιν αὐτὴν Chateau-Roux καὶ Ch. Rouge, οἱ δὲ Ἰταλοὶ Castello-Rosso ἢ Russo ἢ Ruzzo ἢ Ruggio. Ὁ R. Pockocke λέγει ὅτι ἴσως ὀνομάσθη Castello-Rughe (ἐκ πλάνης ἀπὸ τῆς πρὸς Δ. αὐτῆς κειμένης μικρᾶς νήσου Ῥῶς, τὴν ὁποίαν ὁ Πλίνιος καλεῖ Roghe).

Τὸ σχῆμα τῆς νήσου εἶναι τριγωνικόν, ἡ δὲ ἀκρὰ αὐτῆς βλέπει πρὸς τὰ ΝΔ τοῦ ὁρίζοντος καὶ καλεῖται τοῦ Πουνέντη ὁ Κάβος (Ζυφόριον ἀκρωτήριον). Ἀπέχει δὲ τῆς Μ. Ἀσίας ἐν περίπου ναυτικῶν μίλιον καὶ κατὰ εἰς πλάτος Β. 36° 8', 33" καὶ μήκος 29°, 37' 28" τοῦ Ἀγγλικοῦ μεσημβρινοῦ. Τὸ μέγιστον μήκος τῆς νήσου εἶναι περὶ τὸ 6 χιλιόμετρα, τὸ δὲ πλάτος μόνον 4, ἡ ἐπιφάνεια περὶ τὰ 16 τετρ. χιλιόμετρα, ἡ δὲ περιφέρεια αὐτῆς δὲν ὑπερβαίνει τὰ 12 ναυτικὰ μίλια. Εἶναι δὲ νήσος βουνώδης, τὸ ἄκρον αὐτῆς τραχὺ καὶ πετρώδες, οὐδαμῶς δ' αὐτῆς εὐρεται ἐκτεταμένη καλλιεργήσιμος γῆ. Τὸ ὑψιλότερον αὐτῆς εἶναι ὕψος 700 περίπου ἀγγλικῶν ποδῶν. Ὁ μικρὸς ἄλλ' εὐοσμος καὶ ὀπνημος αὐτῆς λιμὴν χαίνων πρὸς βορρᾶν ἀπέκτανει τῆς πόλεως Ἀντιφέλλου, περικλείει τὸν χειμῶνα πάντα τὰ πλοῖα τῶν κατοίκων, διότι εἰ Καστελλορίζον ταξιδεύουσι μόνον κατὰ τὰς τρεῖς ὥρας τοῦ ἔτους. Ἐχει δὲ ἡ νῆσος 52 μεγάλα πλοῖα ἀπὸ 200 ἕως 800 τόν. 50 γουλιτάς καὶ μικροκάϊκα ἀπὸ 30 ἕως 200 τόν. Ἐπεὶ σπογγαλιεὺς καὶ καλαμάρης, 10 ἀλιεὺς καὶ πλοῖα, καὶ πολλὰς λέμβους διὰ τῶν ὁποίων γίνεται ἡ συγκοινωνία τῆς νήσου μετὰ τὰς πόλεις τὰς πλησιέστατας κειμένας τῆς Ἀνατολῆς, δηλ. τὰς Μάρης, Καλαμάκιον, Ἀντιφέλλου, Κακλάβου, Μύρναν, Φρίνικον καὶ Ἀτταλείας, τῶν ὁποίων αἱ πλείους εἶναι Καστελλορίζου καὶ ἀποικίαι. Διὰ τῶν πλοίων τῶν μεταφέρουσιν ἐκ τῶν λιμένων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας πάντα τὰ εἶδη τῆς ξυλείας, τῶν ἀνθρώπων καὶ διάφορα ἄλλα ἐμπορεύματα εἰς τοὺς λιμένας τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Συρίας. Ἡ ναυτικὴ κίνησις τοῦ λιμένος τῆς νήσου ἀπὸ 1 Μαρτίου 1909 μέχρι τῆς 28 Φεβρουαρίου 1910 εἶναι ἡ ἐξῆς.

Σημαία	ἀτμόπλοια	τόνων	ἱστοφόρα	τόνων
Ἑλληνικὴ	100	23805	38	1335
Ὀθωμανικὴ	77	25992	1052	27229
Ἀμερικανικὴ	21	6993	—	—
Ἀγγλικὴ	1	28	—	—
Σαματικὴ	—	—	2	77

Ἦτοι ἐν ὅλῳ ἀτμόπλοια 199 χωρητ. 56818 καὶ ἱστοφόρα 1092 χωρητικότητος 28641 τόνων

Κάτοικοι, ἐπάγγελμα, διοίκησις.

Οἱ κάτοικοι τῆς νήσου Καστελλορίζου, συνολικῶς ἐν μίᾳ καὶ τῇ αὐτῇ πόλει, τῆς ὁποίας αἱ οἰκαὶ ἀμφοτέρωθεν καὶ καλῶς περὶ τὸν λιμένα ἐκτεταμέναι δίδουσιν εὐάρεστον πρόσφυιν εἰς τὸ σύνολον αὐτῆς, ἀνέρχονται σήμερον εἰς 10,000 μετὰ τῶν εἰς Αἴγυπτον καὶ ἄλλα καὶ ἀποδημούντων συμπολιτῶν. Ἐκ τούτων 4 ἢ 5 μόνον οἰκοκύνται εἰς τὴν Τουρκικὰ ἀποτελοῦσαν μικρὰν ἐν τῷ αὐτῷ γῶμῳ συνοικίαν. Καὶ αὗται δὲ ἦλθον ἐκ τῆς κατ' ἀντιθέταν Ἀνατολῆς καὶ ἀπεγράφθησαν ἐνταῦθα, διότι ἡ νῆσος μίᾳ τῶν προνομιοῦμενων οὖσα ἦτο καὶ εἶναι ἀπηλλαγμένη τῆς στρατολογίας οὐ μόνον τῶν Ἑλλήνων κατοίκων, ἀλλὰ καὶ τῶν Ὀθωμανῶν.

Κατὰ τὸν ἀείμνηστον κυβερνήτην Ἰ. Καποδίστριαν (ἐπιστολὰ πρὸς τὸν Σ. Σμ. τόμος Δ' σελ. 346) πρὸ τοῦ 1821 εἶχε μόνον 2600 κατ. τῷ δὲ 1828 εἶχε 4500.

Κύριον ἐπάγγελμα οἱ Καστελλορίζιοι ἔχουσι τὴν ναυτιλίαν, ἐν ᾗ συμπεριληπτόν καὶ τὴν σπογγαλιεάν. Καὶ ἀληθῶς ἡ ἀνδρὸς καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν νῆσον ὀρεῖται τὴν κατοικίαν αὐτῆς, εἰς τὸν μικρὸν ἀλλὰ καλὸν καὶ ἀσφαλῆ λιμένα τῆς. Ἄντις σχεδὸν αἱ κατὰ καιρὸς ἐπισκευάζονται αὐτὴν περιηγται θαυμάζουσι μὲν τὸ ἄγριον καὶ κατὰ τὸν ἄλγος, οἰκτεῖρουσι δὲ τοὺς δυστυχεῖς κατοίκους ἀποχθύναντες ἐκ μόνης τῆς ἀλείας καὶ τῆς ἐπικινδύνου ναυτιλίας. Ὀλίγοι τῶν κατοίκων μετῴκησαν εἰς τὰς γείτονας πόλεις τῆς Ἀνατολῆς, Καλαμάκιον, Ἀντιφέλλου, Μύρα, Κἀκκάβη καὶ Φρίνικα, ἐνθα ἐπέδωκαν εὐδοκίμως εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν γεννημάτων, τῆς ξυλείας καὶ τῶν ἀνθρώπων.

Τὸ ναυτικὸν τῶν Καστελλορίζων ἀπὸ ὀλίγου ἤδη ἔτι ἐν τῇ ἀκμῇ ἤρρισε δυστυχῶς νὰ καταπίπτῃ ἐνεκα τῆς οικονομικῆς κρίσεως ἐν Αἰγύπτῳ, ἥτις εἶναι τὸ κέντρον τοῦ ἡμικυκλίου.

Ἐκκλησιαστικῶς ἡ νῆσος ὑπάγεται εἰς τὴν μη-

τρόπολιν τῆς Πισιδείας, ἥς ἔδρα εἶναι ἡ Ἀττάλεια καὶ πληροῖται εἰς τὸν Μητροπολιτὴν ἐφησίαν ἐπιχορηγίαν 90 λίρας Τουρκίας. Πολιτικῶς δὲ ἀνήκει εἰς τὸν νομὸν τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους, τοῦ ὁποίου ἔδρα εἶναι ἡ περὶ τὰ 60 ναυτικὰ μίλια πρὸς Δ. αὐτῆς κειμένη νῆσος Ῥόδος.

Ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων μέχρι σήμερον ἡ νῆσος Μεγίστη ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς Ῥόδου, ἀπὸ τῆς ὁποίας κατὰ τοὺς Ἑλληνικοὺς καὶ Ῥωμαίκοις χρόνους ἐστέλλοντο διοικηταὶ καλούμενοι Ἐπιστάται. Τούτων ὀλίγοι εἶναι γνωστοὶ ἐκ τῶν ἐν τῇ νήσῳ περιωρισμένων ἀρχαίων ἐπιγραφῶν.

Πρὸ τοῦ 1821 ἡ διοικητικὴ καὶ δικαστικὴ ἐξουσία τῆς νήσου ἦτο εἰς χεῖρας τῶν χριστιανῶν δημάρχων, οἵτινες ἐλεγόμενοι ὑπὸ τῶν κατοίκων ἐκυβέρνησαν τὴν μικρὰν κοινότητα καὶ ἐδικάζον τοὺς κατοίκους ἀνευ γραπτῶν νόμων ἢ νομοσχεδίων, ἀλλὰ κατὰ τὰ ἀγγραφα πάτρια ἔθνη καὶ ἔθιμα καὶ κατὰ τοὺς κανόνας τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας. Εἰς τύπον διοικητοῦ ὑπῆρχεν ὁθωμανὸς τις Σούμπασης ἢ Ζαμπότης ἢ Ἀῖς καλούμενος ὑπῆρχεν ἀκόμη ὁ Χαρατῆς, διὰ τὴν εἰσπραξίν τοῦ κεφαλικοῦ φόρου καὶ εἰς τασούση.

Ἐάν τις τῶν κατοίκων ἐθεώρει ἑαυτὸν ἡδικημένον ὑπὸ τῆς Δημαρχίας ἢ μετεβίβαιεν ὁ νόμος εἰς Ῥόδον ἢ δι' ἀναφοράς ἐκάλε ἐκ Ῥόδου εἰδικὸν ὑπὸ ἀλλήλων Χριστιανῶν ἢ Ὀθωμανῶν, οἷς ἐκαλεῖτο Πουσασίρης ἢ Μουσασίρης. Οὗτος ἀνεθεώρει τὴν δικὴν καὶ πάλιν ἡ Δημαρχία ἐξέδιδε πλῆρον τὴν τελεσιδικίαν ἀπόφασις. Χάριν περιεργείας παρατιθῆναι ἐνταῦθα τοιαύτην τινὰ ἀπόφασιν, ὅπως ἔχει.

Ἀδιὰ τοῦ παρόντος γράμματος δηλοποιοῦμεν ἡμεῖς εἰ ἐν τῇ νήσῳ Καστελλορίζῳ προσετώτες καὶ γέροντες ὅτι ὁ Χατζὴ ἀγαπητὸς υἱὸς Χατζὴ κυριακοῦ πίτσηκα ἐκίνησεν ἀγωγὴν κατὰ τῆς μιχαλάκεως εἰς τὸν χάσαν μπεὴν ἐφέντη μας καὶ τῆς ἔφερον ποπασίρην διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῆς κῆρας καὶ ἐρχόμενος ἐπαρησιάζηται ἐμπροσθεν τοῦ ἐνδοξωτάτου ἀρχαγὰς ζαπιτῆ μας παρόντων τῶν προσετώτων καὶ τοῦ μεμετῆ τασούση καὶ ἔλαβεν τὸ δικαίον τοῦ καὶ δὲν εἶναι νὰ ζιτῇ εἰς τὸ ἐξῆς ὁ ρηθὲς χατζὴ ἀγαπητὸς παρὰ τῆς μιχαλάκεως οὔτε ὁβολόν, ἔωσαν οπου ἐγιναν ἱμπράσκα αἰμὶς νταβα τουρκικότερον εἰπεῖν ὅθεν ἐγινε τὸ παρον καὶ ἐδόθη εἰς χεῖρας τῆς μιχαλάκεως ὅπως ἔχει τὸ κῆρος καὶ τὴν ἰσχύην. 1812: Ιουλίου: 23:

Χ' γαπιτὸς υποσκαίει εἰς τὰ ἀνωθεν
Χ' Θεοδοσις παρῶ
Χ' Γεωργίς μιχαλῶς παρον
προτογερός παρων

Νικόλας Χατζὴ Πιτζόνης παρων.

Τῷ 1821 εἶτι, τὸ ὁποῖον εἰς τὰ ἐγγράφα τῶν φέρεται α'. ἔτος τῆς Ἐλευθερίας χωρὶς νὰ γράφεται ὁ ἀριθμὸς, τρία πλοῖα τῶν Καστελλορίζων ἐβγήκαν εἰς τὸ κοῦρσο καὶ παρὰ τὰς Χελιδονίας νήσους, (τὰς ὁποίας ὁ Λουκιανὸς ἀποκαλεῖ εὐτυχεῖς τῆς Ἑλλάδος δροῦς, διὰ τὴν συνθήκην τοῦ Κίμωνος) ἐκμάκρυν καὶ ἐκαμαν πρὲν ἀπὸ δύο ἐρχομὰ πλοῖα. Περὶ τούτου ἐν ἐκτάσει ἐγγράφῳ εἰς τὸ Δελτίον τῆς Ἰστ. καὶ Ἑθν. Ἐταιρείας. Τὴν λαίαν ταύτην τῶν Καστελλορίζων μαθὼν ὁ φοβερός Αἰγύπτιος ἱμπράιμ πασὰς ἤλθε πρὸς 1822, ἵνα τιμωρήσῃ αὐτούς, ἀλλ' εὐρὼν τὴν πόλιν ἐρημὸν κατέκαυσεν τὰ ἐν τῷ λιμένι ὀλίγα μικρὰ πλοῖα, τὰ ὁποία εἶχον ἐγκαταλείψῃ οἱ κάτοικοι, οἵτινες πλὴν πάνυ ὀλίγων διεσπάρησαν εἰς διάφορα μέρη καὶ ἰδίως εἰς τὰς νήσους Ἀμοργόν, Σαλαμίνα καὶ Αἴγινα.

Τῷ 1822 ἡ προσωρινὴ διοίκησις τῆς Ἑλλάδος διώρισε ἀντέπαρχον τῆς νήσου τὸν Ἰ. Παράκη, ὅστις ὅμως οὐδέποτε ἦλθεν εἰς αὐτήν. Τέσσαρες τῶν κατοίκων ἦσαν μεμνημένοι τὰ τῆς Φιλικῆς Ἐπαιρείας: ὁ ἀείμνητος Παπᾶ Μιχαὴλ Παπαποστόλης, οἷς ἐμαρτύρησεν ἐν Ἀτταλείᾳ κρημασθεὶς ἀπὸ δυνάμεως μετὰ φρικτὰς βασάνους, ὁ Νικόλ. Πιτζόνης, καὶ Καστελλορίζιος τῆς νήσου, ὁ Χ' Παρασκευᾶς Μαλᾶς καὶ ὁ Εὐστάθιος Ζιμπιλόγλου.

Τῷ 1821 ἡ Ὀθωμαν. Κυβερνήσις ἀπέστειλε νομαρχίαν τῶν νήσων τὸν περιβόητον Σουχοῦρο Βέρη, ἵνα καταπνίξῃ τὴν ἐπανάστασιν τῶν ἀνατολικῶν Σπάρταδων τὴν εἰ

ALEXANDRIE—Égypte.